

IRODALOM

Benkovics Károly dr.: Állami ellátás alatt álló erdőbirtokok egyeztetett kezelése szövetkezeti alapon, különös tekintettel a jövedelemelosztás és az erdőrendezés szempontjaira. (A szerző kiadása. Sopron, 1941.)

A doktori értekezésnek írt kitűnő munka — tudásunk szerint — az első kísérlet hazai szakirodalmunkban a szövetkezeti erdőgazdálkodás gondolatának a részletes kidolgozására és ezért különös figyelmet érdemel.

Jelenlegi erdőtörvényünk rendelkezései — csakúgy mint az előzőké — az állami kezelésben lévő erdőbirtokokon az erdőgazdasági teendőknek csupán igazgatási irányítását teszik lehetővé és nem adnak módot a gazdálkodásnak olyan belterjesebb kialakításához, amely a körébe vont erdőbirtokok értékének és jövedelmének a gyarapításához vezetne. A közvetlen anyagi felelősséggel járó erdőgazdasági teendőket az erdőbirtokosok végzik el, ennek a következménye azután — az állományok legértékesebb anyagának erdőápolás címén való kilopkodása, a titokban gyakorolt legeltetés és alomszedés, a kényszerű rendkívüli használatok és erdőterületserék, valamint az erdőbirtokossági társulatok önkormányzati rendszeréből folyó, gyakran tapasztalt szabálytalanságok folytán — az erdőbirtokok fatökéjének és ezzel összefüggő jövedelmezőségének számadatokkal kétségtelenül igazolt folytonos csökkenése.

Ezeknek a tényeknek a megváltoztatását, az erdők fatökéjének a gyarapítását, az ezzel járó többtermelést és jövedelemszaporítást célozná egy olyan szövetkezeti tervzetnek a kialakítása, amely az állami kezelésbe vont különböző magánjogi természetű, termőhelyű, fekvésű, valamint különböző fajú és állományú erdőket — a magántulajdonjog érintetlenül hagyása és a jelenlegi állami erdőgazdasági szervezet fenntartása mellett — az összes erdőgazdasági teendők ellátására kiterjedő erdőgazdasági egységbe tömörítené.

A szerző a fentiek értelmében összeállítandó tervzetet Vas vármegye vasvári járásának állami ellátásban lévő 4729.1 kh kiterjedésű 68 erdőbirtokára dolgozta ki részletesen és fejtegetései során behatóan foglalkozik mindazokkal a körülményekkel, amelyek a tervzet célját, igazgatási, kezelői és felügyeleti szerveit, üzemi és beruházási tőkéjét jövedelemelosztását, az eddig alkalmazott rendszerekkel szemben mutatókozó elnyét és üzemtervi beállítását érintik.

Őszintén sajnáljuk, hogy a gyakorlati szempontból komoly jelentőségű elgondolás eddig még nem juthatott nagyobb nyilvánosságra, mert igen kívánatosnak tartanók, ha szakközönségünk — különösen pedig a kérdéssel foglalkozó illetékes körök és működéjük alapján kellőképpen tájékozott kartársaink — minél jobban megismerjék *Benkovics dr.* javaslatát.

Dr. V. Dieterich: Forstliche Betriebswirtschaftslehre. II. Bd. Waldwirtschaft. (Erdőgazdasági üzemtan. II. kötet. Erdőértékbecslés.) Verlagsbuchhandlung Paul Parey. Berlin. 1940. Ára külföldön: 8.10 RM.

Az erdőgazdasági üzemtannak az „Erdészeti Lapok“ 1940. évi XI. füzetében ismertetett és a tudományos alapvető részt tárgyaló I. kötetében *Dieterich* az erdőgazdasági üzemtan gyakorlati feladatait az erdő értékének a meghatározásában, az eredményszámításban és az erdőgazdasági célkitűzésben jelölte meg.

A most megjelent II. kötet az erdő értékének a meghatározását tárgyalja. A szerző az eddig általánosan elterjedt „Erdőértékszámítás” helyett „Erdőbecslés” címet adott munkája ezen részének.

Már ezzel is rá kíván mutatni arra az alapvető eltérésre, amely a régi, *sztatikai* alapokon felépült s az erdő értékének meghatározását elsősorban mennyiségnyi vonatkozású feladatnak tekintő klasszikus erdőértékszámítás és az új, *dinamikus* gazdasági szemléletnek megfelelően az erdőérték-meghatározást, mint elsősorban gazdasági vonatkozású kérdést tárgyaló erdőértékbecslése között fennáll.

Ennek az alapvetően eltérő felfogásnak a következménye, hogy míg a klasszikus erdőértékszámítás az erdő értékét mennyiségnyi szempontból kifogástalan, de a helyes gazdaságsszemléletnek meg nem felelő egyenletek alkalmazásával határozta meg s ennek következtében igen sok esetben a gyakorlati élet tapasztalataival ellentétben álló értékeket számított ki, addig *Dieterich* az erdőérték meghatározásának a súlypontját a megfelelő tudású szakértőnek az értéket befolyásoló összes tényezők mérlegelése alapján meghozandó *érték-ítéletére* (becslésére) helyezi.

A tárgykör új megnevezése — nagyon helyesen — kifejezésre juttatja azt is, hogy az erdőérték meghatározása a dolog természeténél fogva, mindig csak becslés jellegű.

Kiindulópontként a statisztikának az erdő- és mezőgazdasági ingatlanforgalomra vonatkozó vételárkimutatásai alapján megállapítja, hogy melyek azok a tényezők, amelyek a tárgyilagossá árkialakulást megszabják (*Preisbestimmungsgründe*).

Vizsgálatainak az eredményeképpen rámutat arra, hogy az erdőértékbecslésnek a *legfontosabb és nélkülözhetetlen alapja a tényleges évi hozadék*. Emellett azonban még figyelembe kell venni: 1. azt, hogy a szóbanforgó birtok állapota alapján a jövőben az évi hozadék emelkedésére vagy csökkenésére lehet-e számítani, 2. magát a fakészletet is abban a mértékben, amilyen mértékben az, vagy annak egyes részei a közeljövőben pénzzé tehetőek, 3. a költségeket s végül 4. az ingatlanok egyéb hasznát jelentő tulajdonságait, amelyek esetleg csak közvetve jelentkeznek a mindenkori birtokos részére.

A következő fejezetben az értékbecslésnél alkalmazandó bevételi és kiadási tételek számszerű nagyságának a megállapításával foglalkozik. Itt tárgyalja részletesen az erdőgazdasági kamatláb kérdését is. Rámutat arra, hogy jogosult ugyan az átlagos kamatlábnál alacsonyabb kamatláb alkalmazása, helytelen volna azonban minden erdőértékbecslésnél azonos, előre megszabott nagyságú kamatlábbal számolni. Ehelyett csak azokat a határokat kell és lehet megszabni, amelyek között a kamatláb az egyes adott esetekben ingadozhatik. A szakképzett becslő feladata azután az adott esetben a kamatláb helyes megválasztása, egyrészt a becslés célja, másrészt aszerint, hogy milyen mértékben állnak fenn azok az erdőgazdaságra nézve jellemző tulajdonságok, amelyek az alacsony kamatláb alkalmazását megokolttá teszik.

Ezekután rátér az értékbecslési módszerek ismertetésére. Itt elsősorban a régi klasszikus erdőértékszámítást bírálja s majdnem teljes egészében elveti azt. Amit megtart belőle, azt is csak erősen módosított formában.

Helyette sok vonatkozásban egészen új utakat és módokat hoz javaslatba az erdő értékének a megbecslésére.

Az erdőérték meghatározásával, mint becsléssel együtt járó bizonytalanság lehető kiküszöbölése végett — szerző szerint — minden egyes esetben többféle módszerrel kell az erdő értékét megbecsülni, hogy

a különféle becslések eredményeinek az egybevetésével a hibahatárokat lehetőleg szűkre szabhassuk.

A becslésnél mindig a magasabb gazdasági egységet jelentő, tartamos évi hozadékot nyújtó gazdasági osztályból, illetőleg a birtokos egész háztartásából kell kiindulni, még akkor is, ha csak a gazdasági osztályba tartozó egyes erdőrészeket vagy azok faállományának vagy talajának a megbecsléséről van szó. Kivételek az olyan kisebb önálló erdők, amelyek magukban tartamos hozadékot nem szolgáltatnak, vagy ha egyes erdőrészeket a gazdasági egységből véglegesen kiszakítanak (kiszajátítás stb.).

Az önálló hozamú gazdasági egységek megbecslését az évi tiszta jövedelem alapján végzi. Ezt az eljárást azonban összeköti a fakészlet és talaj módosított eladási értékének a megbecslésével (*abgewandte Abtriebswertberechnung*).

Az egyes erdőrészeknek, mint a magasabb gazdasági egységet alkotó gazdasági osztály tagjainak az értékét elsősorban az egész gazdasági osztály hozadéki értéke alapján becsüli meg saját készítésű korfokértékgörbék (*Alterswertkurven*) segítségével.

A gazdasági egységből kiváló erdőrészek értékének a becslésére a klasszikus értékszámítás gazdasági és befektetési értékeinek az egyenleteitől eltérő gazdasági és befektetési érték meghatározási módokat vezet be.

Erdőtalaj önálló értékbecslésére — a ténylegesen elért forgalmi árakból és a különböző átl. termőhelyű gazdasági osztályokra kiszámított átlagos évi tiszta jövedelem alapján összeállítható — talajértéktáblázatokat (*Wertsstufenfolge der Waldbodenschätzung*) kíván alkalmazni.

A szerző ajánlotta új erdőértékbecslési módok bírálatára itt nincs hely. A szerző egyes megállapításaival s értékbecslési módjaival szemben ellenérveket is lehetne felhozni. Ennek ellenére meg kell állapítani azt, hogy *Dieterich*nek ez a munkája az erdőértékbecslés terén egészen új utakat és látóhatárokat nyitott meg további kiépítés és a régi klasszikus erdőértékszámítástannak a gyakorlati élet követelményei és a helyes gazdaság szemlélet szerint való átformálás számára.

A sok ábrával, táblázattal és számítási példával elvonná tett munka a kutató számára valóságos kincsesbányája a további fejlesztésre váró új gondolatoknak, a szakembernek pedig felbecsülhetetlen ismeretforrás és biztos támasz a gyakorlati értékbecslési kérdések megoldásánál.

Kovács Ernő dr.

Sturm: Irtások a München körüli erdőségekben. (Die Rodungen in den Forsten um München.) J. D. Sauerländer kiadása, Frankfurt a/M. 1941.

A „Göring Hermann Német Erdészettudományi Akadémia Kiadványai“-nak („*Schriftenreihe der Hermann-Göring-Akademie der Deutschen Forstwissenschaft*“) I. köteteként megjelent munka igen érdekes erdőgazdaság-történeti kutatások eredménye.

A szóbeli és írott hagyományok erdészeti kiértékelése kétféleképpen történhetik. Az egyik az, hogy a kutató valamilyen zárt forrás-munka-anyagot rostál át gondosan minden erdészeti vonatkozásra; ilyen kísérletet végzett a szerző a freisingi apátság irattárában, amely Németország egyik leggazdagabb, kitűnően karbantartott és legrégebbi okmánygyűjteménye.

Mostani munkájában a kutató másik útját járta végig: miként lehet egy összefüggő erdővidék táj- és dűlőneveinek, valamint egyéb

erdészeti vonatkozású megjelöléseinek az alapján következtetni régmúlt korok erdőgazdaságára.

A kötet első része szorgos növényföldrajzi és nyelvészeti tanulmányok segítségével állapítja meg, hogy a bajor fensík egyik jellegzetességét, a München körüli erdőségeket, valamikor túlnyomóan bükk- és tölgy-állományok alkották, amelyek a lakosság szaporodásával és igényeik növekedésével változtak át lassankint lúcfenyvesekké.

A második rész az írtások menetét tárgyalja a legrégebb időktől, a jelen állapot nagyjából való bekövetkeztéig, amely kb. Bajorországnak Nagy Károly birodalmába való belépésével esik egybe. Itt igen érdekes bizonyosságát kapjuk annak, hogy az ősi telepítésekből mint központokból kiinduló erdőirtások főleg az utak mentén szaporították a mezőgazdasági művelésre alkalmas területet és biztosítottak előjogokat az első telepesek utódainak.

A harmadik rész az erdőirtók szociális és jogi helyzetével foglalkozik és mint ilyen bőséges forrásul szolgál a német törvényfejlődés kutatóinak. Legérdekesebb megállapítása, hogy a *véderő gondolata valószínűleg egészen a római uralom idejéig vezethető vissza.*

A 152 oldalas, kitűnő munkához a Nemzetközi Erdészeti Központ (C. I. S.) igazgatója, dr. dr. Köstler írt igen elismerő előszót. Ára külföldön — a 25% engedmény levonásával — 4 RM. M.

Mezőgazdasági és állatorvosi előadások. (A Franklin Társulat kiadása, Budapest, 1941.)

A M. Kir. József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem 1940. évi soproni nyári egyetemi tanfolyamán a rendezés gondja és tisztje a Műegyetem mezőgazdasági és állatorvosi karára hárult. Ehhez igazodott az előadások nagyobb része is és az egybegyűlt hallgatóság agrár-társadalmunk legkiválóbb tudományos és gyakorlati képviselőinek a tanításával gyarapíthatta ismereteit.

A mezőgazdasági és állatorvosi kar kétségtelenül igen nagy szolgálatot tett a szakközönségnek azzal, hogy nem engedte a magas színvonalú előadások anyagát a feledés homályába veszni, hanem megtalálta a szellemi és anyagi feltételeit a kinyomtatásnak is. A 350 oldalra terjedő kötet a tanfolyamon elhangzott beszédekben kívül 49 előadást tartalmaz, amelyek a mezőgazdaság és az állatorvoslás egész területét felölelik. Közlebbi ismertetésüket azonban lapunk korlátozott terjedelme — sajnos nem engedi meg.

A gondos összeállítás *Kövessi Ferenc* dr. egyet. ny. r. tanár, volt kari dékán érdeme. M.

Bástyánk. I. évf. 1. sz. (A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnökhallgatók Ifjúsági Körének havi folyóirata. Szerkeszti: Mécs Endre, Sopron, Rákóczi Ferenc-utca 13.)

Irodalmi, művészeti, tudományos és társadalmi folyóiratnak hirdeti a nagy gondnal összeállított 1. füzet ősi főiskolánk fiatalságának az igen rokonszenves próbálkozását, amelynek *Modrovich Ferenc* e. i. dékán komoly, megleghangú előszava nyitja meg az útját.

Nagy meglepetés volt számunkra ez a füzet és őszinte örömmel írunk róla. Nemcsak azért, mert sok keserves gonddal küzdő életünkben az ifjúság elpusztíthatatlan erejét, magabizását és derülését hirdeti, hanem azért is, mert tartalma biztató kezdet és szép reményekre jogosít.

Meggyőződésünk, hogy a szaktudás csak akkor válik valóban azzá, ami felsőfokon értelmet és célt ad neki: a *nemzeti élet* hasznos építőjévé, ha nem zárkózik el korlátok közé szorított egyoldalúságba,

hanem meglátja mindazt, ami a saját kerítésén túl is eszme, akarat, igazság és szépség.

Ezért tartjuk igen fontosnak, hogy főiskolánk neveltjei már diákeveik során bekapcsolódjanak a *közösség szolgálatába* és még fogékony lélekkel találják meg mindazt, ami később, a kenyérgondok idején, az önzetlen áldozatvállalásnak és a pihenés óráinak egyformán szilárd, értékes alapja lesz.

Ezt a célt semmi sem éri el jobban, mint egy olyan folyóirat, amelynek a szerkesztését az ifjúság maga vállalja. Mert így közvetlen közléről jut érintkezésbe mindazokkal a kérdésekkel, amelyeket messze tájakról összegyűlt, különböző hajlamokat mutató és eltérő úton érvényesülését kereső ifjak hoznak magukkal; így ismerik meg legjobban egymást és ezen keresztül talán önmagukat is.

Aki pedig valaha a szűkreszabott szabad időből áldozott néhány órát az emberi művelődés számára, nem lesz önző törtető, hanem készseges szívű munkása szakjának és hazájának.

Ebben látjuk a soproni ifjúság folyóiratának a legfőbb erkölcsi értékét és ezért tartjuk minden pártolásra méltónak.

Polgáry Sándornak, az Ifj. Kör elnökének „Összefogni“ c. felhívása is a lélek mélyéről jövő kiáltás, amelynek *Gacs János*, Sopron város orszgy. képviselője adja meg a nemesveretű keretet „Magyar öncélúság“ c. cikkében.

Vági professzor úr önmagához maradt csak hű, amikor a pán-célos harci-kocsikról írt, *Mécs Endre*, a szerkesztő pedig *Széchenyi Istvánt*, a mérnököt hozza elének kitűnő időszzerűséggel. *Bögér Endre*: „Kemény Ambrus szótlanúsága“ c. talpraesett elbeszélése és *Ostoros György*: „Egy új világ felé“ c. drámai erejű verse nem csekély értékű irodalmi képességek bizonyosságai.

A folyóirat színházi, irodalmi és szaklap-szemléje hasznos segítői az annyira kívánatos önképzésnek, társadalmi és sportrovata pedig állandóan időszzerű és érdeklődéssel kísért kérdésekkel foglalkozik.

Kedves a „Tagló“ c. tréfagyűjtemény is, de azért nem ártana, ha a szerkesztőség mintául a valamikori „Genter“ füzeteit is elővonná, amelynek a szellemes csipkelődésein még ma is igen jókat derülünk mi öregek.

A „Bástyánk“ *Kardos Árpádnak*, a kitűnő soproni írónak a kiadásában jelenik meg; szívből eredményes és hosszú életet kívánunk neki. Előfizetési ára egy évre 8.— pengő. M.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. LXXV. kötet, 1941.

45—46. sz. *Szilvay G.*: Járóművek azbeszt szerelvényei. — *v. ifj. Bánó L.*: Dr. Bláthy Ottó Titusz síremlékének avatása.

47—48. sz. *Kertész F.*: A mesterséges világítás hibás alkalmazásai és a közlekedési szerencsétlenségek.

Értekezések—Beszámolók. *Komlósi I.*: Sebességeloszláskutatás nyílt vízfolyások függőlegeseiben 1900-ig. — *Pazár I.*: Közhasználatú források fertőzésének lehetősége. — *Andor Gy.*: A szennyvíztisztítás kérdése hazai szempontból.

A Műszaki Világ. V. évf. 1941.

23. sz. *v. Reviczky Gy.*: Magunk között. — —: A bányászat, az anyaggazdálkodás, az energiagazdaság és a közlekedés problémái a

Magyar Mérnök- és Építész-Egylet jubiláris előadássorozatának napi-rendjén.

21. sz. —: Bornemisza Géza zárta le a Mérnök- és Építész-Egylet nagy érdeklődést keltő előadássorozatát. Városfejlesztési, mezőgazdasági, iparosítási kérdések és árproblémák szerepeltek az előadássorozat utolsó részének napirendjén.

A Vadászkutya. II. évf. 1941.

11. sz. *Szövérfy J.*: Szent Hubertusz miséje. Vadászok, erdészek, lövészek találkozója a jáki kápolnában. — *Zoborhegyi*: Látogatás a vizslaversenyen. — *K. Kende M.*: Vizslád idomításának fejlődése az utolsó 15 év alatt. — *v. Ujházi B.*: Rau. — *Aigner Ö.*: Vadászkutya-tenyésztésünk. — *K. Kende M.*: Az elfogult kiállítók és versenyzők. — *v. Dobó J.*: Az október 26-án lezajlott vizslaverseny tanulságai, egyben beszámoló a magyar vizslák versenyéről.

Bányászati és Kohászati Lapok. LXXIV. 1941.

22. sz. —: Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1941. október 19-én Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében tartott (49-ik) évi rendes közgyűlése. (2. közl.) — *Mazalán F.*: Péch Antal serlegbeszéd.

23. sz. *Dr. Papp F.*: Budapest meleg gyógyforrásainak értéke és érdeke. — *Dr. T. Hrnócz A.*: A robbantásról felvett 1627. évi selmeci bányabíróági jegyzőkönyv történetéhez.

Gazdatisztek Lapja. XLV. évf. 1941.

12. sz. *Kiss E.*: Az okleveles gazdák szerepe Magyarország mezőgazdasági termelésének és értékesítésének megszervezésében. — *Bayer J.*: Karácsonyfa-gondok. — *Bajusz S.*: A gazdasági front érdekében. — *Faber Gy.*: Decemberi krónika. — *Sándorházy L.*: „Gazdatiszti ház”-at!

Halászat. XLII. 1941.

11. sz. *Dr. Lukács K.*: A magyar halászat multjából. (1. közl.) — *Uzoni L.*: A halpiac helyzete októberben. — *Vásárhelyi I.*: A törpegém.

Kémikusok Lapja. II. évf. 1941.

12. sz. *Gróh Gy.*: Szérumfehérjevizsgálatok, különös tekintettel a vércsoportokra. — *Dr. Pöltzel J.*: Néhány engedélyezett hazai ásvány- és gyógyvíz vegyelemzési bizonyítványa. — *Dr. Száhlender L.*: Természetes, izolált és szintetikus illatos anyagok. — *Dr. Kőrössy F.*: Algák nemét meghatározó és megtermékenyítésüket előmozdító anyagok.

Kertészeti Szemle. XIII. évf. 1941.

12. sz. *Preczner G.*: Kertművészet és szobrászat. — *Taba V.*: Temető vagy sírkert. III. — *Scholtz G.*: Hogyan értékesítsük almatermésünket. — *Dobos L.*: Káposztatermesztés Fejérmegyében. II.

Köztelek. LI. évf. 1941.

45. sz. *Westsik V.*: A búza jobb bokrosodásának kihasználása. — *Foltányi F.*: A vitalitás újabb jelensége. — *Juhász Á.*: A dohánylevelek színének megrögzítése a dohánybevéltás szempontjából. — *Dr. Weiser I.*: A gabona kiőrlési fokának befolyása a korpa takarmányértékére. — *Tuka G.*: Néhány szó az ideai veszedelmes kukoricamoly-károkról. — *V. V.*: Hátrányos-e a fahasználatra a gyantagyűjtés. — *Dr. Rohonyi M.*: A patkányok okozta kártevések megszüntetése.

46. sz. Tolnay P.: A tejellátás bajai. — Dr. Kovátsits L.: Rossz szokás-e az őszi mélyszántás. — Prettenhoffer I.: Gyors növényzet-átalakulások a túlnedves időjárás hatására. — Dr. Manninger G. A.: Fogjunk össze a kukoricamoly ellen. — Ordódy J.: Kályhafűtés kukoricacsutkával.

47. sz. Dr. Fleischmann R.: Kárpátaljai kukoricafajta kísérlet tanulságai. — G. E.: A jövő évi kukoricavetőmag jó csirázó- és termőképességének biztosítása. — v. Benke Gy.: Az állatkereskedelem és az állatforgalmi szavatosság időszerű kérdései. — Westsik V.: Védekezés a lucernabogarak és bödék ellen.

48. sz. A mezőgazdaságfejlesztés sikerének személyi feltételei. — Farkas D.: Gyakorlati tapasztalatok a napraforgóról. — Dr. Sedlmayr K.: A cukorrépa vitalitásának fokozása. — Dr. Weiser I.: A fagyott répa felhasználása. — Kenézy E.: Gazda adó-naptár. — Dóry B.: Hogy aránylik az őszi szántás a talajvédelemhez.

Magyar Fapiac. III. évf. 1941.

45. sz. — —: A földművelésügyi minisztérium költségvetése.

46. sz. v. Simonkay Gy.: A bányafa-kérdés. — — —: Bárány Bányászati Dániel földművelésügyi miniszter erdőgazdaságunk feladatairól. — — —: Új erdőgazdasági rendszer.

Magyar Méh. 62. évf. 1941.

12. sz. —: A m. kir. állami méhészeti kerületek, azok székhelyének és vezetőinek legújabb beosztása. — Rupp K.: Méhészeti szakoktatásunk elmaradottsága és korszerűsítése. — Rupp K.: A méz termelői árának helyes és méltányos megállapítása. — Báldy B.: Méhészeti tapasztalataim legutóbbi németországi tanulmányutamon. — Dr. Koppány J.: Az aranyvessző. — Fajszy S.: Mézélő paprikavirág. — Barcsa B.: Csak a nagy keret! — Kelecsényi E.: Quo vadis magyar méhészet? (2. közlemény.) — Dr. Jakab I.: A méhek beteleléséhez még el nem készült figyelemzetés! — Konkoly J.: A helyes teletetésről és cukor-etetésről. — Szalai G.: Ezt is jó tudni, mikor a kaptárak levegőjéről beszélünk! — Ignác S.: A méz a cukor.

Magyar Statisztikai Szemle. XIX. évf. 1941.

9. sz. Dr. Thirring L.: Terület és népsűrűség törvényhatóságokonként. — Dr. Farkasfalvy S.: A magyar gyáripar helyzete 1940-ben.

Mezőgazdasági Közlöny. XIV. évf. 1941.

11. sz. Láczkó A.: Olajosnövényeink termesztése. — v. Ottó E.: A baromfitenyésztés szociális vonatkozásai. — Faber Gy.: Nyugdíjtöke-elhelyezés — földbirtokban. — Dr. K. Finály I.: A cellulózgyártás új nyersanyagai. — A mesterséges gyümölcsérlelés.

Nimród Vadászlap. II. évf. 1941.

32. sz. József főherceg tábornagy: A Duna partján és a Kárpátok ormán. — Súlyom: Fialatok, eióre. — Pánczél J.: Golyós töltények újabb csökkentése Németországban.

33. sz. József főherceg tábornagy: A Duna partján és a Kárpátok ormán. (2. közl.) — Speer L.: Bérlővések.

34. sz. József főherceg tábornagy: A Duna partján és a Kárpátok ormán. (3. közl.) — Dr. Reinisch M.: Néhány hasznos jótanács a szopor-nycicáról.

Technika. 22. évf. 1941.

9. sz. Dr. Varga J.: Gróf Széchenyi István, a nemzet „tanácsadó mérnöke”. — Dr. Gállik I.: A nyomott rudak méretezésére vonatkozó újabb német javaslatok és kapcsolatos megjegyzések. (2. közl.) — Dr. Jáky J.: A rugalmasságtan összeférőségi egyenleteiről — Dr. Herczegh J.: Hazai fémbányászatunk és a világgazdaság. — Szabó B.: Központilag szabályozott villamos-óraberendezések. — Hornung A.: Az illesztési szabványok alkalmazására vonatkozó megjegyzések. — Ifj. Dümmerling Ö.: A Ferences-rend középkori csücsíves stílus építészeteinek emlékei Magyarországon.

Természettudományi Közlöny. 73. kötet. 1941.

11. sz. Tóth G.: A repülés télen. — Bay Z.: Az atom, a jövő energiaforrása. — Tokody Z.: „Élő” kristályok. — Vámcs L.: A téli és nyári napfény hatása bőrünkre. — Rotarides M.: A balatoni vándorkagyló terjedése. — Dr. A. L.: Éjszakai felmelegedés a déli sarkvidéken. — Dr. Koppány J.: Virágporfogyasztás és fehérjegyaldokódás a telető méhcsaládban. — Dr. Z. Á.: Állatiélektani megfigyelések. — Dr. Baskai E.: Érdekes új textilfesték.

Vadászat--Halászat. IX. évf. 1941.

21. sz. Ordoy R.: A természeti kincsek védelme Erdélyben. — — Maderspach Viktor. — Balogh A.: A vadász öltözete. 22. sz. Ordoy R.: A vadászok — turisták békéjéhez. — A. Balogh A.: Az ideai özlövészek alatt szerzett tapasztalataim. — I. Mészáros J.: Nagyhalak a horgon.

Vadászujság. I. évf. 1941.

5. sz. Dr. Szent-Iványi G.: A milliárdos földművelésügyi budget és a vadászat! — Vásárhelyi I.: Egy eddig ismeretlen, parazita okozta vadbetegség Magyarországon. (*Distoma acutum* Leuckart.) — Mészáros P.: Vad-kilövés, bárca, részjegy, lelövési keret, alhaszonbér.

6. sz. Gy.: Mivel etessük télen a szárnyasvadat? — Mészáros P.: A vadásztörvénynek az orvvadászokra vonatkozó gyermekked intézkedései. — Gy. Takách Gy.: Ne mérgezzünk foszforszörppel!

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

INTERSYLVA. 1941. 4. sz.

Hagberg: Az erdőrendezés és a vágásellenőrzés elvei a svéd állami erdőkben. (*Grundsätze der Forsteinrichtung und der Einschlagskontrolle in den schwedischen Staatswäldern.*) 387—398. old.

Svédországban 1930 óta az erdőrendezés nem foglalkozik erdőművelési és műszaki kérdésekkel, feladata ma kizárólag a *készletgazdálkodás* legmegfelelőbb biztosítása. Ebből a célból minden állami erdő-gondnokság próbaterület segítségével megállapítja az élő fakészletet ifafajok és vastagsági osztályok, az erdő értékét pedig minőségi-, kor- és vágatási osztályok szerint; az utóbbiakat elsősorban az állományok egészségi állapota és növekedési viszonyai határozzák meg.

Az adatok feldolgozása alapján készül el a vágatási terv a legközelebbi értékesítési piac igényeinek a figyelembevételével. A használatok tényleges eredményeinek a tervvel való egybevetése, a növedékek és az állományok fejlődésének az állandó vizsgálata a készletgazdálkodás megfelelő ellenőrzését teszik lehetővé.

Aro: A legfontosabb finn erdei fűrészek és fejszék. (Die wichtigsten finnischen Scheitersägen und Axte.) 400—413. old.

A szerző az ország egész területéről 1935-ben összegyűjtött adatokból állapította meg, hogy a használatban lévő fűrészek túlnyomó részét a svéd *Orsa* és *Sandvik*-gyárak, a legtöbb fejszét pedig a híres két finn cég: *Billnäs* és *Kellokoski* szállítják. Ezeket a szerszámokat fényképen, ill. rajzban is bemutatja és pontos méreteket is ad róluk.

Gagarin: Az orosz fakivitel legfőbb nyersanyag-forrásai. (Die Hauptrohstoffgebiete des russischen Holzexports.) 415—432. old.

Az óriási orosz birodalom közel egymilliárd hektárnyi erdőterületének kétharmada az ú. n. északi erdővidékhez tartozik, amely Finnország határától a Csendes-óceánig terjed és — gyér lakossága, valamint feltáratlansága következtében — még csaknem érintetlen.

A szerző a felkutatható volt statisztikai adatok egybevetése alapján arra a következtetésre jut, hogy ezidőszerint az egész óriási erdőterületnek csak 3 kedvezőbben fekvő része jöhet fokozott ütemű kihasználás, tehát kivitel szempontjából számba; ezek a Távolkelet déli része, az Angara-Jenissejsk folyók melléke és az európai Oroszország északi vidéke. Ez a terület is évi 35—50 millió m³ szerfát tudna kiviteli célokra szolgáltatni.

Dore: A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetnek az erdészeti statisztika fejlesztésére irányuló munkássága. (Die Arbeit des Internationalen Landwirtschaftsinstitutes an der Vervollkommnung der Forststatistik.) 434—445. old.

A Rómában székelő Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet már 1922 óta állandóan napirenden tartotta az egész világra kiterjedő statisztikai szolgálat megszervezésének a kérdését. Az Intézet részéről összehívott I. Erdőgazdasági Kongresszus (Róma, 1926.) határozata alapján meg is alakult az Intézet kebelében egy külön erdészeti statisztikai osztály, amely — noha személyi és anyagi ereje szerény volt — rövid idő alatt igen szép eredményeket ért el.

A „Nemzetközi Statisztikai Évkönyvek“ c. kiadványából eddig két kötet jelent meg, az újabb anyag feldolgozása befejezés előtt áll. Az Intézet kezdeményezésére alakult meg az a vegyes nemzetközi bizottság, amely az erdészeti statisztika fejlesztése érdekében már 1936-ban minden államnak megküldötte az azonos kiértékelést lehetővé tevő, egységes alapokra fektetett statisztika-szervezési tervét.

Kétségtelen, hogy a most folyó háború befejezése után az erdészetre vonatkozó és minden országra kiterjedő adatgyűjtésnek fokozott jelentősége lesz; ezért az előmunkálatoknak a fegyverek zajában sem szabad szünetelniük.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGDZEITUNG. 1941. 11. sz.

Hausrath: A parasztság és az erdőgazdaság. (Bauertum und Waldwirtschaft.) 293—299. old.

Régi okmányok adataival bizonyítja, hogy a parasztság sok esetben az erdő igazi barátjának mutatta magát és a pusztításokat nem lehet mind az ő rovására írni.

Fahr: Elegyes tölgy- és bükkállományok. (Über Eichen-Buchen-Mischbestände.) 293—302. old.

A tölgynek bükkal egykorú állományban való nevelése nem könnyű feladat, de annyi előnye van, hogy megéri a fáradságot.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1941. 11. sz.

Nägeli: A szélfogó pásztaék jelentősége. (Über die Bedeutung von Windschutzstreifen zum Schutze landwirtschaftlicher Kulturen.) 265—280. old.

Általánosan ismert, hogy a steppejellegű, aszályoknak kitett területeken milyen óriási előnyökkel jár fasorok telepítése. A szél erejének a megtörésével lényegesen javul a talaj vízháztartása is, annyira, hogy Amerikában a szélfogó fasorokkal védett mezőgazdasági területek termése aszályos években majdnem négyszerese volt a védtelen területekének.

A fador a széltörő hatást a törzsek magasságának a tízszereséig terjedő szélességben érvényesíti észrevehetően. Az eddigi vizsgálatok szerint megfelelő kötélekben elhelyezett, bár keskenyebb, de több fador előnyösebb, mint kevesebb számú, de szélesebb pászta.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT 1941. 87/88. — 97/98. sz.

Ostwald: A Németbirodalom részére tervezett egységes erdőrendezési utasítás kérdése. (Zur Frage des Erlasses einheitlicher Forsteinrichtungsvorschriften für das Grossdeutsche Reich.) 653—656., 665—668. és 673—675. oldal.

Németország a jelenlegi, közel 30%-os erdőszűtsége mellett is kb. évi 30 millió m³-t kitevő fabehozatalra szorul. Ez a mennyiség — az egyre emelkedő fogyasztásra való tekintettel — lényegesen nem csökkenthető és ezért az erdőgazdálkodásnak elsősorban arra kell törekednie, hogy a leginkább keresett választékokból termeljen minél többet.

A szerző ennek a követelménynek a teljesítéséhez kívánja szabni az erdőrendezés irányelveit és a feladat megoldása céljából az évi használatok mennyiségi megállapítását, járadékszerű értékelését, tehát a jövedelmezőség pontos megállapítását, ennek érdekében pedig a könyvelés és eredményszámítás további kiépítését, valamint az adóalap felülvizsgálatát tartja szükségesnek.

Elgondolását példák bemutatásával is megvilágítja és nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a Németbirodalom, mint fabehozatalra szoruló ország, a szükségletek hiánytalan ellátása érdekében nem nélkülözheti az államnak a gazdálkodás menetébe való nagyobb mértékű beavatkozását, de az általános irányelvek betartásának a megkövetelésén felül a magánerdőbirtokos szabad rendelkezési jogát, amennyire csak lehet, érintetlenül kell hagyni.

Mantel: A növedék- és hozadéktan kérdései. (Probleme in der Zuwachs- und Ertragslehre.) 685—689. oldal.

Vanselow-nak a neves német erdősztanárnak nemrégiben megjelent könyvéről írt beszámoló, amelyet azért nem tárgyalunk részletesen, mert Vanselow kitűnő munkáját magunk is behatóan ismertetni óhajtjuk lapunk egyik legközelebbi számában.

Vorberg: „A favágás üzemének az újjászervezése“. (Zur „Umgestaltung des Hauungsbetriebes.“) 693—696. oldal.

Gläser-nek a lapunk IX. füzetében (529 old.) ismertetett javaslatait nem tartja célravezetőeknek, de a fuvarozás kérdésében az a nézete, hogy a falusi lakosság keresetéhez tartozó könnyű-fuvar el kell választani a nehéz rönkök kiszállításától, ami a szakvállalkozók munkája.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST. 1941. 11—12. sz.

Neidhardt: A busszola-mérés pontossága. (Povećanje točnosti busolnih vlakova.) 467—478. és 511—518. oldal.

A gyakorlatban kitűnően bevált busszólák egyedüli nagy hát-

ránya a leolvasás kisebb pontossága. A svájci Wild cég „TO“ jelű új műszerének a használataánál ez a hiba egész lényegtelenre csökken, viszont a földmágnesség következtében fellépő ingadozások nagyobb értékkel jelentkeznek.

A szerző olyan eljárással próbálkozott, amely mind a két irányban kielégítő eredményt ad. Méréseinél két műszert használ, az egyikkel a sokszögvonalat méri, a másikkal pedig a szögnes ingadozásokat. Ezzel az eljárással a szögmérés középhibáját 1.5'-nek találta, ami olyan eredmény, hogy az eljárás további kipróbálására buzdít.

Fukarek: Az 50 éves „Županjač-i Tervezet“. (Pedeseta godišnjica „Županjačkog Elaborata“.) 479—489. oldal.

A zupanjač-i kerületben lévő karszt-erdők kezelésére vonatkozólag *Geschwind* főerdész 1891-ben egy terjedelmes — 2665 oldal szövegből és számos mellékletből álló — tervezetet készített, amely a kopárfásításnak és a karszt-erdőgazdálkodásnak máig is a legtökéletesebb vezérfonala. Az eredeti kézirat elveszett és így a szerző a tervezet irányelveit a vele foglalkozó irodalom alapján ismerteti.

Vajda: Erdőgazdasági kerületek alakítása. (Osnivanje šumsko-gospodarskih oblasti.) 519—521. oldal.

Az ország különböző részein — a nagyobb erdősültségi százalék-nak megfelelően — a szerző nézete szerint a közigazgatásnak is az erdőgazdaság kívánalmaihoz kellene igazodnia. Ezért erdőgazdasági vármegyék alakítását követeli és röviden vázolja azokat az alapelveket is, amelyek mellett terve megvalósítható lenne és számottevő közigazdasági előnyöket biztosíthatna.

Loger: Adatok az alsó-szávamelléki erdők lecsapolásához. (Prilog k pitanju odvodnjavanja u šumama Donje Posavine.) 522—524. oldal.

A szerző többévi gyakorlata alapján kitűnően ismeri a kérdést és ezért a kivitelre vonatkozólag néhány igen hasznos tanáccsal tud szolgálni.

LES A DREVO. 1941. 43/44—46/47. sz.

J. G. F.: Az erdő keletkezése és jelentősége, különös tekintettel a felsőgaramvölgyi kincstári erdőkre. (Vývoj a význam lesa zo zvláštnym zreteľom na Horehronie a tamojšie lesv.) 43/44. sz. 1—3. oldal.

A beszterce- és breznóbányai kerület évi fatermése 600.000 m³, amelynek az értéke meghaladja az 50 millió Ks-t. Erthető tehát, hogy az illetékes tényezők mindent elkövetnek a garamenti erdők teljesítőképességének a növelésére, mert hiszen Besztercebánya a magyar uralom idején is a kincstári erdészeti dísz volt. A szerző rövid történeti áttekintés keretében különösen *Decrett* Józsefnek, volt besztercebányai erdőigazgatónak a kerületében levő erdők megmentése érdekében kifejtett fáradozásait és úttörő erdőgazdasági ténykedését emeli ki, majd az erdő egyre fokozódó közigazdasági, nemzetvédelmi és szociális jelentőségének a hangsúlyozásával a közel jövőben megoldandó feladatokat ismerteti.

Priemela: „Tavasz a télben.“ („Jaro v zime.“) 43/44. sz. 7. oldal.

A „Tobis“ filmtársaságnak „Őszi dal“ című kultúrfilmjéből közül néhány hangulatos fényképet és elárul egy-két műhelytitkot is, miként sikerült mesterséges napfény és meleg alkalmazásával, meg egyé fogásokkal tél közepén is koraőszi időjárást „előállítani“ és az erdő-mező

apró állatainak az életét — téli álmuk idejének a megtévesztő késleltetésével — kilesni.

Macko: Az erdészeti főiskola reformja. (K reforme štúdia na lesníckej vysokej škole.) 45. sz. 1—2. oldal.

A korszerű kiképzés a természettudományi, műszaki és közgazdasági tantárgyak helyes elválasztását és anyaguk terjedelmének a gyakorlat kívánalmaihoz való alkalmazását követeli. Ezért igen célszerű a német erdészeti felsőoktatásnak az az újítása, hogy a fagazdasági ismeretekre fokozott súlyt helyez, sőt külön oklevél megszerzését is lehetővé teszi.

—y—m: **Uj hordozható villamos famegmunkáló gépek. (Novodobé, prenosné, elektrické, drevoobrábacie stroje.)** 45. sz. 4—5. oldal.

A bemutatott 8 kép már maga is beszédes bizonyossága annak, milyen könnyítést jelentenek a faipar számára a sokoldalú és kitűnően kezelhető új gépek.

Frölich: Az új horvát-állam mint fatermelő. (Nový chorvátsky štát ako producent dreva.) 46/47. sz. 4. oldal.

A lapunk f. évi VII. számában (286. old.) ismertetett tanulmány szlováknyelvű fordítása.

LES. 1941. 19—31. sz.

Trefulka: A gőz- vagy gázüzem előnyösebb-e a fakereskedelemben? (Parní či plynový pohon v dřevařství?) 334—338. oldal.

Az irodalmi adatok összehasonlítása azt mutatja, hogy a szakértők véleménye nagyon eltérő; sokan különböző közleményekben vagy különböző időben a saját nézetüket is változtatták.

Žabka: A feketefenyő és tenyésztése Cseh- és Morvaországban. (Borovice rakouská a její pěstění v Čechách a na Moravě.) 343—346. old.

A feketefenyő származási helyének, termőhelyi igényeinek, életani és ökológiai tulajdonságainak és tenyésztési módjának a leírása után megállapítja, hogy Cseh- és Morvaországban a feketefenyőt, mint talajjavító fanemet, a terméketlen mésztalajok erdősítésénél lehet alkalmazni, mert árnyékolásával kedvezőbb feltételeket teremt a lomblevelű fanemek részére. A feketefenyő állandó főfanemként való, tenyésztésére azonban Cseh- és Morvaországban hiányzanak a természetes feltételek.

Barchánek: A Boletus elegans nem elválaszthatatlan a vörösfenyőtől. (Klouzek sličný nebo také modřinový [B. elegans Schum.] nežije v symbiose s modřínem.) 368—369. oldal.

Szerző több évi megfigyelése alapján megállapította, hogy a *B. elegans* ugyan leginkább a vörösfenyő alatt nő, de megtalálható az erdeifenyvesekben is olyan helyeken, ahol vörösfenyő sohasem fordult elő.

Chotek: Az erdők biztosítása tűz ellen. (Pojištění lesů proti požárům.) 378—379. oldal.

A lapunk f. é. VII. füzetében ismertetett tanulmány kiegészítéseként néhány adatot közöl arra vonatkozólag, hogyan bírálják el ezt a kérdést a francia biztosító intézetek biztosítási szempontból és felsorolja a kár esetén a biztosítási díj kiszámításánál követett irányelveket is.

Černý: A kengyeles fűrész tökéletesítése. (Nové zlepšení obloukové pily.) 412—413. oldal.

A hulini, fűrészeket készítő gyár újítását írja le és mutatja be rajzban is. A fűrészlap egész hosszában használható és ezzel a fűrész munkateljesítménye lényegesen emelkedik.